

N:o 41.

Af Herr F. Malmberg m. fl.: Om anslag för undersökning rörande anläggning af en bredspårig statsbana genom Norrland.

Under en lång följd af år hafva landets södra provinser haft vakna och lifaktiga målsmän, hvilka vid alla möjliga tillfällen bevakat deras intressen och derigenom bidragit att föra dem fram till en hög utveckling i kultur och industri, som är glädjande för hvarje fosterlandsvän.

Af ett dylikt framåtskridande har i allmänhet Norrland icke att glädja sig. Detta till sin stora areala vidd relativt folkfattiga land, hvilket under mer än halfva året är skildt från beröring med landets öfriga delar, har endast genom egna naturliga och rika hjälpkällor kunnat så småningom gå framåt till sin nuvarande ståndpunkt, dock med ringa industriell utveckling; ty i ett land, sådant som Norrland, hvilket är i saknad af nutidens lättade kommunikationer, kan ej någon större industri trifvas, emedan förlagskapitalet blir oskäligt stort och omsättningen af tillverkade produkter fördröjd och hämmad; då dertill kommer, att Norrland ända till sista tiden varit, snart sagdt, en terra incognita för de södra orternas befolkning och Norrlands målsmän dessutom varit få, så är det förklarligt, att denna del af vårt land i sin utveckling ej hållit jemna steg med det öfriga landet.

För Norrland börjar dock nu dag randas och ett nyfödt hopp för ljusare framtid vakna — ett hopp, att Norrland snart nog skall komma i åtnjutande af de fördelar, som redan kommit det öfriga svenska folket till del.

Det är derföre som jag nu vågar göra en vördsam framställning till Riksdagen om anslag för fortsatt detaljundersökning af en statsbana ifrån Ångermanelfven till riksgränsen vid Haparanda.

En och annan torde anse, att denna fråga är för tidigt väckt, innan striden om statsbanans sträckning söder om Ångermanelfven blifvit till fullo utkämpad och af statsmakterna bestämd; men jag vågar, detta oaktadt, göra denna framställning, emedan en statsbana genom Norrland är af behovet högeligen påkallad och nödvändig, dels för Norrlands utveckling, dels i strategiskt och dels i statsekonomiskt hänseende.

Genom att på förhand bestämma statsbanans sträckning genom Norrland blir det möjligt att förbereda och utföra industriella anläggningar på lämpliga ställen, att likaledes förbereda bibanors anläggning och således genast hafva att lemna en blifvande statsbana god trafik. Så till exempel skall en bibana till Norrbottens rika mineraltillgångar mäktigt bidraga till de tre nordligaste länens industriella utveckling, hvarigenom de trävaror, som allt hittills legat värdelösa och förrutnat i skogarne till hinder för skogsåterväxt, människor och djur, kunna blifva af stort värde.

Att värdet af dessa trävaror icke är ringa styrkes äfven af Jernvägsbyggnadsstyrelsen, hvilken i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t under den 30 Mars 1875 yttrar:

»En sak, som vore af största vigt att känna, är den, huru mycket af den växande skogen verkligen kommer till gagn. Skulle den uppgiften, att endast hälften eller två tredjedelar af den växande skogen kommer till nytta eller kan på flottlederna utföras, och att återstoden af det fälda mogna virket äfvensom vindfallen och den skadade skogen kvarlemnas i skogarne utan användande, men till hinder för återväxten, och hvarigenom således millioner kubikfot årligen skulle gå förlorade, inses hvilken ofantligt stor national-ekonomisk förlust derigenom tillskyndas laudet. *Det skulle derföre vara jernbanornas uppgift, att möjliggöra en ordnad skogshushållning, hvarigenom en stor del af dessa rika tillgångar skulle komma industrien till godo.*»

Frågan om vårt lands försvar står främst på dagordningen och manar till en snar och tidsenlig lösning. Det torde vara för hvar och en klart, att försvaret af vårt land, dit Norrland äfven måste räknas, ej kan ordnas utan i förening med jernväg; om detta är en sanning, så kan man ej förneka, att jernbanor i Norrland äro nödvändiga äfven i strategiskt hänseende, då det numera ej torde finnas någon målsman för den åsigten, att Norrland ej är värdt att försvaras, att man skall retirera från Norrlands naturliga försvarspunkter och lemna detta land åt sitt öde. Dessa åsikter, när de uttalats, hafva blifvit inom Norrland stämpelade såsom förräderi mot hela vårt land. Norrlands många floder och landets kuperade läge utgöra stora hinder för en norr ifrån kommande fiende, och bland dessa floder torde Ångermanelfven erbjuda den

viktigaste försvarspunkten, emedan denna elf är segelbar för de största fartyg 6 mil in i landet och på denna sträcka eger många lämpliga ställen till försvar.

En del af skärgårdsflottan kan ock här hafva en god och väl belägen plats.

I statsekonomiskt hänseende äro de tre nordligaste länen derjemte af ett framstående värde.

Enligt norrländska skogs-komiténs uppgift, utgöra dessa län en ytvidd af 218,743,000 qvadratref, hvaraf staten eger 138,128,000 qvadratref uti kronans *öfverloppsmarker*, *kronoparker* och privilegierade *stockfångstskogar*. Samma komité uppgifver, att under år 1868 omkring 50 millioner kubikfot trävaror blifvit härifrån afskeppade, hvari staten från sina skogar torde deltagit med mer än hälften. Genom lättade och tidsenliga kommunikationer i dessa trakter skall trävaruvärdet stiga och staten derigenom skörda en stor vinst, oberäknadt den fördel ett utveckladt jordbruk och en möjliggjord jernindustri m. m. kan åstadkomma.

Af hvad jag här ofvan haft äran anföra synes, att en statsbana genom Norrland är behöflig, nyttig och nödvändig:

1:o för Norrlands naturliga och tidsenliga utveckling;

2:o för ordnandet af landets försvar;

3:o och för beredande åt staten af den största möjliga inkomst af dess stora skogsegendomar inom Norrland.

Frågan om fortsatt detaljundersökning för en statsbana genom Norrland borde derföre icke vara för tidigt väckt; hvarföre jag vågar vördsammast anhålla,

att Riksdagen behagade anslå 50,000 kronor för detaljundersökning af en bredspårig statsbana genom Norrland ifrån Hammar eller någon annan lämplig punkt vid Angermanelfven till den punkt vid riksgränsen mot Finland, som af Kongl. Maj:t kan nådigst bestämmas.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles.

Stockholm i Januari 1877.

Fr. Malmberg.

Häri instämma: *P. A. Hellgren. L. J. Fahlander.*